

# Bestuursnotitie

Datum 11 februari 2020

Onderwerp Uitwerking begrotingsrichtlijnen ten behoeve van de begrotingen 2021 van de deelnemers in de GR OZHZ

Het openbaar bestuur is van vitale betekenis voor onze inwoners om, veilig, gezond en duurzaam te kunnen wonen, werken en recreëren. De vergunningverlening, het toezicht en de handhaving, die de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid namens gemeenten en provincie uitvoert, is daarbij randvoorwaardelijk.

Gemeenten en provincie hebben hoge ambities op het gebied van woningbouw, klimaat, duurzaamheid en economie. Invulling geven aan deze ambities vraagt om belangenafweging en keuzes. Het maatschappelijk debat over stikstof (PAS), asbestdaken en PFAS toont aan dat de afweging die u maakt, complex is en een hoge dynamiek kent. De besluiten op basis van deze afweging kunnen bovendien (maatschappelijk) ambivalent zijn.

Uiteraard willen wij onze uitvoeringskracht en expertise inzetten om een evenwichtige belangenafweging te kunnen blijven maken. Dit betekent dat wij voorsorteren op relevante toekomstige ontwikkelingen. Een deel van deze ontwikkelingen kunnen wij concreet duiden. Daarmee zijn wij ook in staat om de financiële gevolgen te prognosticeren.

Ook zijn er ontwikkelingen die invloed hebben, maar waarvan we de (financiële) gevolgen nog niet of onvoldoende in beeld kunnen hebben. Een voorbeeld hiervan is het onderwerp 'Stikstof', dat onze vergunningverlening de afgelopen tijd aanzienlijk heeft beperkt, met alle economische gevolgen van dien. Dit geldt ook voor de overdracht van bodemsaneringstaken van provincie naar gemeenten. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden gemeenten bevoegd gezag voor deze taken, wat gevolgen heeft voor iedere gemeente in onze regio. Over de financiële gevolgen hiervan vindt op rijksniveau nog overleg plaats. Op dit moment zijn wij de gevolgen inzichtelijk aan het maken.

In deze notitie treft u achtereenvolgens aan de duiding en prognose van de volgende ontwikkelingen:

1. Sanering Asbestdaken
2. Wettelijke taken Omgevingsveiligheid
3. Wettelijke taken energie en ambities duurzaamheid
4. Taken in het kader van ondermijning
5. Overdracht Wet bodembescherming (Wbb) taken van provincie naar gemeenten

## 1. Financiële opgave per deelnemer

De financiële opgave is vertaald naar individuele opdrachtgever in onderstaande tabel, op grond van verdeelsleutels die zijn gebaseerd op de aard en mate van bedrijvigheid in het grondgebied van de deelnemer. Uitzondering is de raming van de Wbb; deze is gebaseerd op ervaringscijfers van afgelopen jaren. De ramingen hebben een indicatief karakter en zullen verder worden verfijnd.

Financiële opgave	Bedrag	AL	DO	GO	HG	HIA	HW	MO	PA	SL	ZW	PZH
1 Sanering asbestdaken	80.000	4.582	17.753	4.266	3.019	2.542	10.584	9.290	3.701	3.215	5.411	15.636
2 Omgevingsveiligheid	95.000	2.754	14.895	7.680	6.141	4.092	24.400	15.409	5.348	5.601	8.680	
3 Energie	575.000	12.321	66.634	34.360	27.473	18.308	109.158	68.934	23.925	25.056	38.831	150.000
4 Ondermijning	75.000	1.449	7.839	4.042	3.232	2.154	12.842	8.110	2.815	2.948	4.568	25.000
5 Wet Bodembescherming	0	65.000	0	73.000	73.000	63.000	163.000	179.000	52.000	37.000	95.000	-800.000
	<b>825.000</b>	<b>86.106</b>	<b>107.120</b>	<b>123.349</b>	<b>112.865</b>	<b>90.096</b>	<b>319.984</b>	<b>280.743</b>	<b>87.789</b>	<b>73.820</b>	<b>152.490</b>	<b>-609.364</b>

Ook het van kracht worden van de Omgevingswet zal effect hebben op taakuitvoering van OZHZ. We zijn bezig met het inzichtelijk maken van de gevolgen. Niet uit te sluiten valt dat het Rijk een korting op het Gemeentefonds zal doorvoeren.

## 2. Ontwikkelingen met financiële prognose

### Sanering van asbestdaken

*Doel:* Veiligheid en Gezondheid

*Categorie:* Bestuurlijke ambitie (afweegbaar beleid)

*Bedrag:* € 80.000 (gedurende 10 jaar)

*Aanpak:* Regionaal

*Gevraagd:* Budget structureel toevoegen aan de begroting 2021 van OZHZ

*Verdeelsleutel:* Structureel budget vergunningen milieu en toezicht milieu

De verwachte landelijk verplichte sanering van asbestdaken is er niet gekomen. Op 14 oktober 2019 informeerde staatsecretaris Van Veldhoven de Tweede Kamer over haar plannen met asbestdaken. Hoewel de gevaren en risico's niet geweken zijn, kiest zij voor een minder restrictieve aanpak. In aanloop naar de verwachte wetgeving zijn in Zuid-Holland Zuid diverse voorbereidingen getroffen, waaronder een gedigitaliseerde inventarisatie van asbestdaken. Op basis hiervan maakt de Veiligheidsregio ZHZ (VRZHZ) nu bijvoorbeeld het aanvalsplan bij een brand. Het algemeen bestuur van OZHZ heeft de wens uitgesproken dat OZHZ de aanpak continueert.

Om de veiligheid en gezondheid van de bewoners van Zuid-Holland Zuid ten aanzien van asbest te verbeteren worden, aanvullend op de maatregelen van de staatsecretaris, structurele maatregelen genomen (minimaal 10 jaar) om de sanering van asbestdaken te versnellen.

### Achtergrond

Er zijn ruim 15.000 asbestverdachte daken in de regio. Dit grote aantal vraagt om een slimme benadering van de sanering waarbij zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van bestaande data. Hieronder vallen de gegevens uit de uitgevoerde asbestdakeninventarisatie, bestanden van gemeenten/Kadaster, OZHZ en ketenpartners, aan te vullen met de gebiedskennis bij partijen. De voorgestelde aanpak is gebaseerd op 5 uitgangspunten:

1. Focus op de grootste risico's voor gezondheid en brandveiligheid;
2. Voorbeeldfunctie van de overheid in de positie van vastgoedeigenaar;
3. Samenwerking met andere partijen zoals Veiligheidsregio ZHZ (VRZHZ), Dienst Gezondheid en Jeugd (DGJ) en woningbouwverenigingen;
4. Koppelingen creëren met duurzaamheid, klimaatadaptatie en energietransitie;

## 5. Ruimte voor gebiedsdifferentiatie en maatwerk per opdrachtgever.

De aanpak krijgt vorm binnen het huidige takenpakket van OZHZ, waarvan het milieutoezicht op de asbestsanering nu al onderdeel is. Het Algemeen Bestuur OZHZ heeft in november 2019 gevraagd om door te pakken op de sanering van asbestdaken, ondanks dat de verwachte landelijk verplichte sanering van asbestdaken er niet is gekomen. Dit vanuit het oogpunt van gezondheidsrisico's en het risico dat gemeenten opdraaien voor de saneringskosten.

### *Uitvoering*

Op basis van de vijf uitgangspunten zijn er verschillende sporen om tegelijkertijd te bewandelen. Daarbij is van belang dat de uitvoering gefaseerd plaatsvindt gedurende de looptijd van het project. Hierdoor is het project beter beheersbaar. Bovendien kan de opgedane ervaring worden ingezet om het product sanering asbestdaken verder te verbeteren. De uitvoeringsstrategie volgt medio 2020.

### *Aanpak bij risicolocaties*

Asbest in panden brengt twee risico's met zich mee: inademing van asbestvezels en een verontreinigde bodem. Wanneer asbest vrijkomt, bijvoorbeeld bij een brand, levert dit grote gezondheidsrisico's op. Het financiële risico vanwege de beperkte dekking door verzekeraars nog daargelaten. De risico's zijn het grootst in de nabijheid van woonwijken en concentraties van woningen in het buitengebied. Die doen zich vooral voor bij asbestdaken die in slechte staat verkeren of bij panden met een hoog risico op brand. Deze locaties worden in beeld gebracht. OZHZ informeert de eigenaren over de risico's, OZHZ bekijkt de staat van het dak in het kader van de toezichthoudende rol en gaat met de eigenaren in gesprek. Ook wordt gescreend welke mogelijkheden er zijn met het oog op energietransitie en duurzaamheid.

Daken die in zeer slechte staat verkeren komen in aanmerking voor inspectie door een DIA (Deskundig Inventariseerder Asbest). Dit is een extern adviseur. Op basis van de inspectie kan in ernstige situaties een traject worden gestart om op basis van de Woningwet sanering af te dwingen.

### *Eigen vastgoed gemeenten*

OZHZ bespreekt de mogelijkheden om duurzaamheidsmaatregelen (zonnepanelen, isolatie) te treffen en zo een positieve bijdrage te leveren aan de gemeentelijke opgave voor energie en klimaat. Vanwege de voorbeeldfunctie die de overheid heeft, is het belangrijk de sanering van de eigen asbestdaken op te pakken. OZHZ kan dit proces begeleiden in de rol van gedelegeerd opdrachtgever.

### *Woningbouwverenigingen*

Vanuit hun maatschappelijke taak zijn woningbouwverenigingen medeverantwoordelijk voor een prettige en veilige woonomgeving. Hier ligt een kans om, door sanering van asbestdaken, de woonomgeving klimaatbestendiger te maken. Bijvoorbeeld door het realiseren van grasdaken op schuurtjes (klimaatadaptatie), terwijl zonnecellen een bijdrage leveren aan het opwekken van duurzame energie en het tegengaan van klimaatverandering (klimaatmitigatie). De gemeente of OZHZ gaat met de woningbouwverenigingen in gesprek.

### *Overige panden*

Naast panden op risicolocaties en panden die eigendom zijn van gemeenten en woningbouwverenigingen, is er een grote groep bedrijfspanden en woningen met asbesthoudende dakbedekking. Het is wenselijk deze mee te nemen in het saneringstraject om een optimaal resultaat te boeken. OZHZ bespreekt met de gemeenten welke vorm hiervoor past (maatwerk). Communicatie met als doel bewustwording en het verstrekken van informatie is een minimale variant. Eigenaren, zowel particulier als bedrijfsmatig, kunnen (en willen graag) ontzorgd worden.

Wat daarin mogelijk, wenselijk en kansrijk is en welke koppelkansen (bijvoorbeeld duurzaamheid) bestaan, wordt per gemeente bekeken.

Voor de particuliere daken zou de gemeente (uitgevoerd door OZHZ) een coördinerende rol kunnen oppakken. Door straat-/wijkgericht te werken is hier ook vanwege schaalgrootte winst te behalen. Door vooraf als gemeente afspraken met DIA's en asbestsaneerder te maken, is voor de particuliere eigenaren ook financieel voordeel te behalen. Daarnaast kunnen ook de afvoeren naar de gemeentewerven (c.q. doorgeleiding naar stortplaatsen) worden gecoördineerd.

#### *Monitoring*

Registratie en monitoring van de gesaneerde panden door OZHZ is een doorlopende activiteit.

#### **Wettelijke taken Omgevingsveiligheid**

*Doel:* Omgevingsveiligheid bij vergunningaanvragen

*Categorie:* Wettelijke taak

*Bedrag:* € 95.000

*Aanpak:* Regionaal (register REV) en lokaal (OVERIG)

#### *Gevraagd:*

- Budget REV (€ 25.000) structureel toevoegen aan de begroting 2021 van OZHZ
- Budget lokale advisering (€ 70.000) inpassen in of toevoegen aan het jaarprogramma 2021

*Verdeelsleutel:* Generiek Toezicht

Op basis van de wettelijke plicht voor een goede ruimtelijke ordening (WRO en Wabo, straks Omgevingswet) wordt omgevingsveiligheid getoetst bij vergunningaanvragen ('bron'-kant). Dit wordt gekoppeld aan ruimtelijke ordeningstrajecten in ontwikkeling (effect-kant).

Het Rijk financierde dit via een subsidie vanuit het programma 'Impuls Omgevingsveiligheid' (IOV), zodat omgevingsdiensten het werk voor Besluit Risico's Zware Ongevallen (Brzo), de Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen (PGS) en de RO-adviestaken konden uitvoeren, vooruitlopend op structurele financiering vanuit gemeenten. Al enige tijd is bekend dat die subsidie in 2020 zal eindigen. Nu de impuls subsidie voor de wettelijke taken vervalt, is voor het structureel uitvoeren van deze taken € 95.000 nodig.

#### *Achtergrond*

In 2015 is het programma Impuls Omgevingsveiligheid 2015-2018 (IOV) vastgesteld door het Bestuurlijk Omgevingsberaad (BOB). Het programma was bedoeld om een tijdelijke impuls te geven ter verbetering van de kwaliteit en inbedding van omgevingsveiligheid in beleid en uitvoering. Het IOV-programma is onder andere gericht op het Besluit Risico's Zware Ongevallen (Brzo), de Publicatiereeks gevaarlijke stoffen (PGS) en de RO-adviestaken.

In 2018 heeft het BOB besloten dat het IOV-programma tot en met 2019 wordt verlengd. Het jaar 2020 is vervolgens aangemerkt als het overgangsjaar voor het IOV-programma. Het AB heeft de toegekende gelden (met

uitzondering van PGS) ondergebracht in het regieplan van OZHZ. Vanaf 2021 zal deze financiering vervallen. OZHZ heeft de gemeenten daarop attent gemaakt bij het vaststellen van het regieplan.

#### *Takenpakket*

OZHZ adviseert gemeenten over externe veiligheid in ruimtelijke plannen en Wabo-vergunningverlening. Het IOV-programma heeft jarenlang een deel van de adviezen aan gemeenten gefinancierd. Meer specifiek voert OZHZ voor gemeenten de volgende taken uit in het kader van externe veiligheid:

- *Register Externe Veiligheid (REV)*  
Naast de RO-adviestaken is ook het actueel houden van het Register Risico's Gevaarlijke Stoffen (RRGS) opgenomen. Gemeenten zijn verplicht de risico's van gevaarlijke stoffen te registreren in een risicokaart, de RRGS. De risicokaart is bedoeld om de communicatie over risico's en veiligheid te verbeteren en het veiligheidsbewustzijn te versterken. In 2021 zal het RRGS plaatsmaken voor het Register Externe Veiligheid (REV). OZHZ voert deze wettelijke taak reeds uit voor gemeenten, en zal dit na het aflopen van de IOV-subsidie regionaal blijven doen.
- *RO-advies*  
OZHZ adviseert gemeenten bij ruimtelijke plannen op het gebied van risico's door de opslag, productie en het transport van gevaarlijke stoffen op de omgeving. Hierbij wordt getoetst of een ruimtelijk plan, zoals een voorgenomen nieuwbouwproject, op veilig gerealiseerd kan worden op afstand van een bedrijf of route waar gevaarlijke stoffen gebruikt, opgeslagen of getransporteerd worden. Hierbij wordt een kwantitatieve risicoanalyse (QRA) verricht.
- *Werkzaamheden Brzo-bedrijven*  
Binnen de regio zijn 18 Brzo- en RIE4-bedrijven gevestigd. In het verleden voerde OZHZ de wettelijke vergunnings- en toezichtstaken voor deze bedrijven uit. In 2017 is deze taak als gevolg van een wetswijziging overgegaan naar de DCMR. OZHZ geeft advies aan de gemeente om haar rol als wettelijk adviseur bij een aanvraag voor een Brzo-bedrijf goed te kunnen vervullen. Hierin weegt OZHZ het gemeentelijk belang op het gebied van lucht, geluid en externe veiligheid.

#### *Vervolgfinanciering*

Voor de financiering in 2021 – 2024 legt het Rijk medio maart 2020 eventuele nieuwe financieringsstructuren voor PGS en Brzo voor aan het BOB. De uitvoering van wettelijke adviestaken zal daarin geen positie krijgen. De VNG voert gesprekken met het Rijk over de mogelijkheid om budget naar gemeenten door te zetten.

OZHZ verwacht dat voor de uitvoering van wettelijke taken voor gemeenten voor bredere RO-advisering vanuit het Rijk geen financiën beschikbaar zullen worden gesteld.

**Wettelijke taken energie en ambities duurzaamheid**

*Doel:* Duurzaamheid en energiebesparing

*Categorie:* Wettelijke taak

*Bedrag:* € 575.000

*Aanpak:* maatwerk per RES-regio

*Gevraagd:* budget structureel toevoegen aan de begroting 2021 van OZHZ

*Verdeelsleutel:* Generiek Toezicht

Na het internationale klimaatakkoord van Parijs is met het landelijke Klimaatakkoord afgesproken om de uitstoot van CO<sub>2</sub> in 2030 met 49% terug te dringen. Het efficiënter en duurzamer met energie omgaan is een belangrijk onderdeel daarvan. De gemeenten hebben hiervoor ambitieuze doelen gesteld in de Regionale Energie Strategieën (RES; in het werkgebied van OZHZ vallen 3 RES'en). Van bedrijven wordt daarbij een belangrijke bijdrage gevraagd, zij zijn wettelijk verplicht om energie te besparen. OZHZ controleert namens alle gemeenten en provincie in de regio of de bedrijven doen wat ze verplicht zijn en stimuleert het toepassen van energiebesparende en opwekkende maatregelen. Hierbij worden toezichthoudende maatregelen (60% van de taken) afgewisseld met preventieve/adviserende maatregelen (40%). Deze maatwerkaanpak zorgt ervoor dat OZHZ inschat slechts 16 uur aan toezicht per bedrijf te besteden, tegenover het landelijke kengetal van 24 uur per bedrijf.

De huidige inzet op toezicht en stimulerende maatregelen is echter niet voldoende om de gestelde RES-energiedoelen te behalen. Om dit op het niveau uit te voeren waarmee de energiedoelen voor bedrijven in de RES'en wel kunnen worden behaald is structureel € 575.000 extra benodigd. Het Rijk heeft in de decembercirculaire van 2019 extra middelen beschikbaar gesteld om de RES-doelen te kunnen halen. Een overweging is om een deel van de reeds beschikbare middelen structureel te reserveren om de extra inzet van OZHZ voor de aanpak bedrijven (deels) te dekken. De extra gevraagde middelen zullen voornamelijk worden ingezet (75%) voor versterking van het toezicht. Het restant (25%) betreft advisering.

In de raming gaat OZHZ ervan uit dat de huidige ingezette middelen voor het energieprogramma structureel beschikbaar zijn gesteld bij de opdrachtgevers.

**Achtergrond**

In het landelijke Klimaatakkoord is afgesproken om de uitstoot van CO<sub>2</sub> in 2030 met 49% terug te dringen. Het efficiënter en duurzamer met energie omgaan is een belangrijk onderdeel daarvan. De gemeenten hebben hiervoor ambitieuze doelen gesteld in de Regionale Energie Strategieën (RES). In het werkgebied van OZHZ vallen 3 RES'en: Drechtsteden, Hoeksche Waard en Alblasserwaard. Ook de provincie Zuid-Holland steunt de ambities in deze RES'en.

Gezien het grote aandeel van de bedrijven in het energieverbruik en de kansen bij de bedrijven voor energiebesparing en –opwek is de rol van bedrijven in de RES'en groot. Om de energiebesparing in Nederland te versnellen zijn bedrijven verplicht gesteld om energie te besparen. Bijvoorbeeld door maatregelen te nemen die met vijf jaar of minder terug te verdienen zijn. OZHZ controleert momenteel namens alle gemeenten in de regio of de bedrijven doen wat ze verplicht zijn. Deze wettelijke taak wordt thans gefinancierd uit de jaarprogramma's. De controletaken worden gedekt uit het budget voor generiek toezicht. De preventietaken variëren per opdrachtgever en worden gedekt uit veelal tijdelijke budgetten voor duurzaamheid.

OZHZ heeft middels een data-analyse bepaald dat in de komende cyclus van 4 jaar circa 3.000 bedrijven bezocht moeten worden om voor die periode tot de gewenste energiebesparing te komen. De huidige inzet van OZHZ is

echter niet toereikend om al deze bedrijven op tijd te bezoeken en te controleren. Als wordt doorgegaan op dezelfde voet, zullen de gestelde doelen voor de energietransitie niet gehaald worden.

#### *Aanpak gericht op bedrijven*

Voortbouwend op de innovaties van de vorige jaren, stelt OZHZ voor om een slimme mix met nieuwe instrumenten in te zetten om de energiebesparing te versnellen. Door een slimme afwisseling van versterking toezicht (60% van de taken) en preventieve maatregelen (40%) worden bedrijven niet alleen gereguleerd, maar ook gestimuleerd en gefaciliteerd om energie te besparen en op te wekken. Het toepassen van enkel repressieve maatregelen zoals toezicht blijkt minder efficiënt dan een slimme inzet van beide repressieve en preventieve maatregelen.

Deze maatwerkaanpak zorgt ervoor dat OZHZ inschat slechts 16 uur per bedrijf te besteden aan toezicht, tegenover het landelijke kengetal van 24 uur per bedrijf. OZHZ schat in dat op deze manier circa € 575.000 aan extra middelen nodig is om de gestelde RES-doelen voor 2030 te behalen. De extra gevraagde middelen zullen voornamelijk worden ingezet (75%) voor versterking van het toezicht. Het restant (25%) betreft advisering. Stimulerende maatregelen zijn het faciliteren van duurzame bedrijvenroutes en het uitvoeren van branche- en bedrijventerreinbenaderingen.

In de raming gaat OZHZ ervan uit dat de huidige ingezette middelen voor het energieprogramma structureel beschikbaar zijn gesteld bij de opdrachtgevers.

De bedragen zijn indicatief. OZHZ werkt de aanpak verder uit per RES-regio (Drechtsteden, Hoeksche Waard en Alblasserwaard) in samenwerking met de desbetreffende programmamanagers.

#### *Rijksmiddelen*

De verwachting is dat het Rijk aan de klimaatdoelstellingen zal bijdragen via het gemeentefonds. OZHZ geeft de opdrachtgevers in overweging om een deel van deze door het Rijk beschikbaar te komen (en reeds gestelde) middelen structureel te reserveren voor de benodigde extra inzet op de wettelijke taak: toezicht op energiebesparing bij bedrijven als onderdeel van de RES'en. Uiteraard is het aan de opdrachtgevers hoe men de beschikbare middelen wenst aan te wenden.

Specifiek voor de Drechtsteden wordt deze overweging in overleg en samenwerking met de programmamanager RES Drechtsteden gegeven. Op deze wijze is de inzet op de bedrijvenpijler van de RES Drechtsteden geborgd, en kunnen de benodigde stappen gezet worden om de doelstellingen op het gebied van energiebesparing te behalen.

#### *Provincie*

De provincie hecht belang aan het halen van de RES-doelen (provinciale coalitieakkoord 2019-2023). De provincie kan juist in de stimulans bijdragen aan de maatwerkaanpak van OZHZ voor bedrijven.

#### **Taken in het kader van ondermijning**

*Doel:* Veiligheid: aanpak ondermijnende criminaliteit

*Categorie:* Bestuurlijke ambitie

*Bedrag:* € 75.000

*Aanpak:* lokaal

*Gevraagd:* Budget (€ 75.000) inpassen in of toevoegen aan het jaarprogramma 2021

*Verdeelsleutel:* Generiek Toezicht

Ondermijnende criminaliteit is een belangrijk thema binnen het openbaar bestuur, en verheven tot speerpunt op zowel landelijk als lokaal niveau. Steeds vaker worden bedrijfsactiviteiten en ondernemingen gebruikt als dekmantel voor het witwassen van geld en als faciliteit voor de productie, opslag of distributie van illegale

goederen. Signalen van ondermijnende criminaliteit komen vaak voor in de horeca, detailhandel en bij garagebedrijven.

Als toezichthouder bezoekt OZHZ dit soort bedrijven dagelijks, waarbij indicaties van mogelijk ondermijnende criminaliteit gesignaleerd kunnen worden. De aanpak van ondermijning is een nieuwe, extra taak bovenop het reguliere takenpakket van OZHZ. Gezien de trend en positie van ondermijnende criminaliteit voorziet OZHZ een blijvende vraag om inzet op het thema ondermijning.

OZHZ stelt dan ook voor om ondermijnende criminaliteit een vast onderdeel te maken van het toezicht. Voor de structurele financiering van deze taakuitbreiding is € 75.000 per jaar benodigd, om gemeenten te kunnen ondersteunen in de aanpak van ondermijnende criminaliteit.

#### *Achtergrond*

Ondermijnende criminaliteit is een belangrijk thema binnen het openbaar bestuur, en verheven tot speerpunt op zowel landelijk als lokaal niveau. Deze vorm van criminaliteit wordt ook wel de verwevenheid van de onder- en bovenwereld genoemd. Criminele activiteiten zoals witwaspraktijken, illegale autohandel, drugshandel en vastgoedfraude ondermijnen de reguliere maatschappij.

Ogenschijnlijk legale (bedrijfs)activiteiten en ondernemingen worden regelmatig gebruikt als dekmantel voor het witwassen van geld en als facilititeit voor de productie, opslag of distributie van illegale goederen. Het begrip ondermijning krijgt daarmee steeds meer relevantie voor vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Om ondermijnende criminaliteit adequaat te kunnen aanpakken is nauwe samenwerking tussen partners nodig, waaronder de gemeenten, Politie, Belastingdienst en anderen. OZHZ heeft zich het afgelopen jaar bewezen als een waardevolle partner in de meervoudige aanpak tegen ondermijning. De inspecteurs van OZHZ bezoeken dagelijks transportbedrijven, horecagelegenheden en garages en krijgen hierdoor soms signalen door van mogelijk ondermijnende criminaliteit. Het afgelopen jaar zijn projecten gestart met een focus op horeca, detailhandel en garagebedrijven. Ook zijn op verzoek van gemeenten op diverse locaties bedrijven bezocht.

Ondermijnende criminaliteit staat prominent op de agenda van het kabinet, en dit zal voorlopig zo blijven. Het kabinet heeft besloten om bij de najaarsnota € 110 miljoen beschikbaar te stellen voor de versterking van de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit, bovenop de eerder beschikbaar gestelde € 100 miljoen incidentele middelen in het ondermijningsfonds. In deze regio hebben de burgemeesters ook een convenant ondertekend met het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC), waarin zij uitspreken gezamenlijk extra inzet te plegen om deze vorm van criminaliteit aan te pakken.

Gezien de trend en positie van ondermijnende criminaliteit voorziet OZHZ een blijvende vraag om inzet op het thema ondermijning. OZHZ vraagt dan ook om een structurele financiering van deze taakuitbreiding, ter hoogte van € 75.000 per jaar, om gemeenten te kunnen ondersteunen in de aanpak van ondermijnende criminaliteit.



### 3. Overgang bodemsaneringstaken van provincie naar gemeenten

Zoals gezegd zijn er ook ontwikkelingen die invloed hebben, maar waarvan we de (financiële) gevolgen nog niet of onvoldoende in beeld kunnen hebben. In dit geval de overgang van bodemsaneringstaken van provincie naar gemeenten. Over de financiële gevolgen hiervan vindt op rijksniveau nog overleg plaats. OZHZ maakt op dit moment de gevolgen inzichtelijk.

#### **Overdracht Wet bodembescherming (Wbb) taken van provincie naar gemeenten**

*Doel:* Gezondheid en Bouwopgave

*Categorie:* Wettelijke taak

*Bedrag:* € 800.000 voor de regio Zuid-Holland Zuid (m.u.v. van Dordrecht, die reeds bevoegd gezag is)

*Aanpak:* Regionaal

*Gevraagd:*

- *Uitvoeren WBB expliciet beleggen bij OZHZ (m.u.v. de gemeente Dordrecht)*
- *Het benodigde budget opnemen in het jaarprogramma 2021 OZHZ. Ondergrens daarbij zijn de gelden die overkomen vanuit het Rijk.*

*Verdeelsleutel:* Op basis van ervaringsgegevens

Met de invoering van de Omgevingswet zal het bevoegd gezag voor bodemsaneringstaken grotendeels van de provincie worden overgedragen naar de gemeenten (met uitzondering van de gemeente Dordrecht, die reeds bevoegd gezag is). OZHZ voert al jaren de bodemtaken in het kader van de Wbb uit voor de provincie Zuid-Holland en Dordrecht, en zal deze voor de gemeenten gaan uitvoeren vanaf 2021.

Om deze nieuwe gemeentelijke taak op het huidige uitvoeringsniveau te kunnen uitvoeren voor de gemeenten in Zuid-Holland Zuid (met uitzondering van de gemeente Dordrecht) is € 800.000 benodigd. Naar verwachting zal het Rijk (een gedeelte van) dit bedrag financieren via het Gemeentefonds. In de circulaire van 2020 zal duidelijk moeten worden of deze middelen voldoende zijn om deze wettelijke taken uit te voeren. Bij onvoldoende middelen kan het benodigde uitvoeringsniveau niet gewaarborgd worden, hetgeen negatieve effecten kan hebben op de gezondheid en het milieu.

#### *Achtergrond*

De huidige Wbb wordt geïntegreerd in de Omgevingswet. OZHZ voert de huidige bevoegd gezag taken voor de wet bodembescherming sinds 2003 voor Dordrecht uit en sinds 2011 voor de provincie. Met de invoering van de Omgevingswet zal het bevoegd gezag voor het beoordelen van voorgenomen saneringswerkzaamheden en het houden van toezicht tijdens de uitvoering van de provincie naar de gemeenten gaan (met uitzondering van de gemeente Dordrecht, die reeds bevoegd gezag is). Het bevoegd gezag voor bestaande bodemsaneringen en de nazorg hiervoor blijft bij de provincie.

Hoewel nog niet volledig duidelijk is welke en hoeveel dossiers komen te vallen onder het bevoegd gezag van de gemeenten, schat OZHZ in dat minimaal 70-80% van het provinciale bodemtakenpakket overgedragen zal worden naar de gemeenten. Per gemeente is een eerste inschatting gemaakt van de

verwachte taakomvang in 2021. Gezien de nog bestaande onduidelijkheden is dit bedrag mogelijk aan verandering onderhevig.

Inpassing van de taakoverdracht zal moeten worden opgenomen in de begroting van de gemeenten, provincie en OZHZ. Alle gemeenten hebben op ambtelijk en bestuurlijk niveau uitgesproken om de taakuitvoering door OZHZ te continueren.

De gemeenten zullen worden gefinancierd via het Gemeentefonds, al dan niet met een gelabeld budget. De verwachting is dat gemeenten minder financiën beschikbaar krijgen dan het huidige budget dat de provincie tot haar beschikking heeft voor het deel dat onder bevoegd gezag van de gemeenten komt. In 2020 is vanuit de provincie ruim € 1 miljoen beschikbaar voor vergunningverlening, toezicht en advies op het gebied van bodem (Wbb). Onofficiële schattingen uit het landelijke circuit liggen tussen de 10% en 50% minder budget. In ieder geval voegen de gemeenten de middelen, die het Rijk hiervoor beschikbaar stelt, toe aan het jaarprogramma OZHZ. In 2020 zal duidelijk moeten worden of deze middelen voldoende zijn om de taken uit te voeren of dat er aanvullende middelen nodig zijn of andere keuzes nodig zijn in het jaarprogramma. Bij onvoldoende middelen kan het huidige uitvoeringsniveau niet gewaarborgd worden, wat negatieve effecten kan hebben op de gezondheid en het milieu.